

Сокин киши баргрида Чимён қишлоғи донишмандлардек суккага чўмган. Лекин далалардан, даражатлардан баҳор таровати уфуради. Катта кўчадан юриб, шоир макбасига олиб бора-диган сўмок йўл бошида бир лаҳза тўхтаб қоласи. Рухингизда илоҳий титроқ сезаси.

Энди бу ётига юрагингизни чулғаган гурур, хайрату этихори ўзи йўл бошлидай. Қадамжони таъкибу таҳликаларисиз тавоб қўйлағанингиздан, калғингизга нури ҳодиятлар тўқилаётганидан Аллоҳга шуқроналар айтасиз. Курувчилар даврасидан пешвоз чи-киб келгав. Ўлмас маҳсум толлар та-

ӯша йилларнинг кора кунларида ноҳоҳ «қулоқ» қилинган ота-онам на-жоту паноҳи ӯш тарафлардан топиб, жон саклаганлар.

40-йилларда туғилган жойларни кўмасб қайтишиди-ю, яна таъкибдан чубиб, Водилга паноҳ излаб борадилар. Факат 1948 йилдагина Чимёнга кўчиб келинга муваффақ бўлдилар. Бирор, бутун ховли мозорат тусини олган эди. Бу ерларни обод кильгунча озмунчи меҳнатимиз сингмади. Бир сафар ҳонаҳоҳга тушсам, бомбомиз зиёратига келган манганганик оқсоқлариниң майоси, маҳзун ҳолда ўтирганларига кўзим туши. Ростини айтасиз.

Курувчилар даврасидан пешвоз чи-киб келгав. Ўлмас маҳсум толлар та-

чи бўлди. Иш оҳирлаяпти-ю, бирорта одам ке-либ ҳол сурашга кўркади, денг. Бита-диган кунлар эди. Бир вакт қарасам, сўмок йўлдан 7-8 одам, одида шля-пали, бирин-кетин биз томонга қараб келишишган. «Қочамиз, — дедим Мах-кам акага қараб, — Бўймаса ҳозир олиб кетишади». Махкам ака бир та-раддулданди-ю, боз силиди:

— Кошиб қўйҳа ҳам борадир, пе-шонимиздан кўрдик.

Улар келиб, салом-алиқдан сўнг ўтириб Куръон тиловат килиши. Бо-

зумаси (достони)нинг «Сабаби назми-китоб» бобида ўзининг тархими ҳоли-хакида шундай маълумот беради:

Каминанинг оти Хожиназардур, Атосининг оти Гойбизназардур. Насабда ўшигу мавлуди Чимён Фарибу хоксori дил паришон.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Мирмуҳсин (Мирмуҳсин Мир-саидов) узоқ давом этган хас-талиқдан кейин 84 ёшида ва-фот этиди.

Мирмуҳсин 1921 йилнинг 3 майида Тошкент шаҳрида ту-гилди. 1938 йили Низомийномидаги Тошкент давлат педагогика институтига ўши-га кирди. Ўрта мактабда ўқитувчи, ёшлар ташкилотида бўлини мудири, ўзбекистон радиосида мухаррир бўлиб ишлади. Мирмуҳсин кариб кирк йил мобайнида «Шарқ юлдузи», «Муштум» ва «Гулистан» журналларига биш мадданият ходими» фахрий унвонлари соҳиби эди. 1998 йилда адид «Эл-юрт ҳурмати» орденига сазовор бўлган эди.

«Умид» ва тарихий мавзудаги «Мөъмр» романлари ўзбек адабиёти тархидага алоҳида ўрин тулади.

Мирмуҳсин моҳир таржимон сифатидаги ҳам фаoliyat кўрса-тиб, А.Пушкин, Т.Шевченко, А.Мицкевич, Я.Колас ва бошқа шоирларнинг шеърларини ўзбек тилига тархими килиди.

Мирмуҳсингар адабиёти-мизни ривожлантириш йўлида-ги кўп илллик хизматлари мунисоб тақриланган. У «Ўзбе-кистон» халқ ёзувчиси» ва «Ўзбекистон» хизмат кўрсатган мадданият ходими» фахрий унвонлари соҳиби эди. 1998 йилда адид «Эл-юрт ҳурмати» орденига сазовор бўлган эди.

Атоқли ёзувчи, улкан романниси, тани-ли шоир ва таржимон, таҳрибали мухаррир Мирмуҳсингар номи ва асарлари халқимиз қалбida ҳамиша яшаб қолади.

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ, ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАРИ ИЖОДИЙ УЮШМАСИ

ХУВАЙДО ҚАДАМЖОСИДА

гидаги сўрига ўтириб, бир нафас сүккага кетди. Сўнг бомбомиз руҳи поки-га Куръон тиловат килиб, бизни зиё-ратоҳ чеккасига хонаҳоҳга бошлади. Иши Хувайдонинг олтичини ав-лодлари, шеърияни, адабиёти илкос-мандинга эмас, ўзлари ҳам шеър ёзи-ди. Оналари Мунисон стинбии Му-нис тахаллуси билан газаллар тиглан-лар. Бомбомиз макбаси куришида ишбоди.

— Бомбомизнинг макбаси учини бор тикланши, — дейди Ўлмас маҳ-сум ниҳояни ётказибдан иншоотга ишора қилиб. Биринч марта 1977 йилда мұхажигана макбасарларини тик-ланади.

— Ўшанда — Хувайдо бомбомизга айтиштларча муносабатда бўлинган пайдай макбасарни тикилаш катта жасо-рат бўлгандир?!

— Ха, нимасини айтасиз?.. — Ўлмас Махсон чуқур хаёга чўмади. — 90 йил-лардан бошлид, минг шукрлар бўлсин, хурриятимиз туфайли кўрмак, ҳадик-сирамай, бехавотир бомбомизнинг зиёратчиларига пешвоз чиқяпмиз.

Боши биринчи бетда.

Мастуаринг эри пул топиши илинжи-да бир ёлларга кетган. У болалари билан вақтина тоғда, ота ўйда яшайди. Жамшид (Мастуар уни Кўзижон деб айтади) — арининг укаси унга кўрикин (гар-чи илк роли бўлса-да, Жамшид — Эннур Абраевин истиқболи актёри бўлиб ети-шиши мумкинлиги тасдиғиди). Масту-ра Жамшид билан туман марказидаги са-лаҳонада даволанаётган қайнонасини зиёрат этиш учун боради.

Отдан тушса-да ёгардан тушмайдиган «кибор» аёллар тимсоли қайнона обра-зида ўзининг ёрқин ифодасини топган. Ултада бирга даво-ланётган хотининг «Нима қиляпсиз, айна-най, бу ерларни фар-рош хотин кунда уч ма-хал лаб чиқади!» дей-шига қарамай, келинча палатанин кайта ювдиради.

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз! Ўзим таланганиман-да, — дей мақтанди.

Боз устига, ҳат-харбисиз ҳорижда дай-диг юрган ўтилди ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

Ўзим таланганиман-да, — дей мақтанди.

Боз устига, ҳат-харбисиз ҳорижда дай-диг юрган ўтилди ҳадик.

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

— Ўтим деган, катта шаҳарлардан ўт-жой кимлигидан? Ух-диг, келиб ҳадик. Ҳорижда ташайди:

— Менинг келинин мана шундай, тип-ло! Тогдан, парилар маконидан тушириб келганиман, айланай Саронжом-са-ришти-лиги мөхрибонлигини айтмайзиз!

Тошпӯлат АҲМАД

ҲАЗРАТ НАВОИЙНИ СЕВИНЧИЗ ЖОНДАН

Дўстларим, бир сирни этайин оғоз:
Дунёни англомар эмаскан мушкул.
Барча тилемотлар очар экан юз,
Ҳазрат Навонига ким кўйса кўнгул.

Ҳазрат Навонига ким кўйса кўнгул,
Демакки, ошно у ҳақ-ҳакиқатта.
Унинг қалб бояди сайрайди булбул,
У мангу содикдир дин-диенатта.

У мангу содикдир дин-диенатта,
Хамшина тариқат гудобин ичтай.
Багрими кенг очиб саминияти,
Тафаккур дурларин ҳовчулаб сочгай.

Тафаккур дурларин ҳовчулаб сочгай,
Ким илм — бамисли шафақ ёидуси.
Ким уни симирса, дарёдай тошгай,
Ҳаёлини уфқида юлдуз балқуси.

Ҳаёлини уфқида юлдуз балқуси,
Тоғларни Фарҳоддай этар чилпарчин.
Ишк шоҳи — Мажнунни дўст-ёр билгуси.
Магарам араб у ёки аҳли Чин.

Магарам араб у ёки аҳли Чин,
Багрима боғсанча: Сен-кардошим, дер.
Үргилай ўзингдан, эй кўхна очун,
Эй азиз она-Ер, сен-дардкашим, дер.

Эй, азиз она-Ер, сен-дардкашим, дер,
Айттар: Навонини севинчиж жондан!
Одамлар, ўзингиз қалб кўёшим, дер
Ва у айрилмагай асло Иймондан...

Бўлдим жаҳон овораси

(Навий газалига муҳаммас)

Ёр агар жабр айласа чиқдай кўнгли садораси,
Белаво дардмидур юқ асло-асло чораси,
Шу сабабдин ўммага оишк дилининг ноласи,
Махвашник, меҳридин бўлдим жаҳон овораси,
Раҳм этиб бир чора қўйлас улса ҳам бечораси.
Эшикин остоносин ўздим, vale қўлдин жаҳо,
Бу жафокаш кўксими дайр тигин кўрдиган раво,
Чун навосини бу юракни на қиласи, эй бенаво,

Захмлар қилдинг яна гам нўшидин эй бебафо,
Бутмиш эрди васл нўши бирла багрим ёраси.
Гар тилак учур эса, Ойларга етгай қиласа жаҳд,
Бемурод қолгай ва лекин кимкин анга қиласа қасд,
Ишк жомидин бода ичсанг, шу эрур тиллойи баҳт,
Бевафолар кўнгли тонги ўйк, лабларинга бўлса сайд,
Кайдаким латъ лўса атрофида бўлур хораси.
Маъшуку маҳвашлара тут майи ноб, лек қилма рашк,
Майи ноб ичган кантул айлар самони сайри гашк,
Чун маъшуку қалбига ўйл изламоқа айла гашк,
Юзига боққач ажаб ўйк кўзларимга тўлса ашик,
Эл кўзига ёш тўлар қиласа кўён назораси.
Ёр учун, эй Аҳмадий, багринг сенинг ишк нахридур,
Субхи-шон афрон чекарсан, ютнанг гул заҳридур,
Билмас, билсун санамкин, масканинг гул шаҳридур,
Дарди ҳајрингидин Навоний, кўнгли, кўкси багрингидур,
Хар бири юз порау минг ёра ҳар бир парчаси.

ХАЁ

Қўзларига сурма тортишиш, воҳ, қаранг, ратно-ҳаё,
Ўスマлардан ғамзаланинни қоплари аъло ҳаё.

Ҳай, бу жонон жонга жонми ёки жонга бир бало,
Жонга жонни жо қиласарму, бу қадар барно ҳаё.

Мен ҳаё деб беҳаёлар ичра қолиб бўзласам,
Беҳаёлар айтдиларки: бу сароб — рўё-ҳаё.

Мен дедимки, билмамишисиз, чун демини Момо Ҳавво:
Одамизод қаддини тик сақлагай танҳо ҳаё.

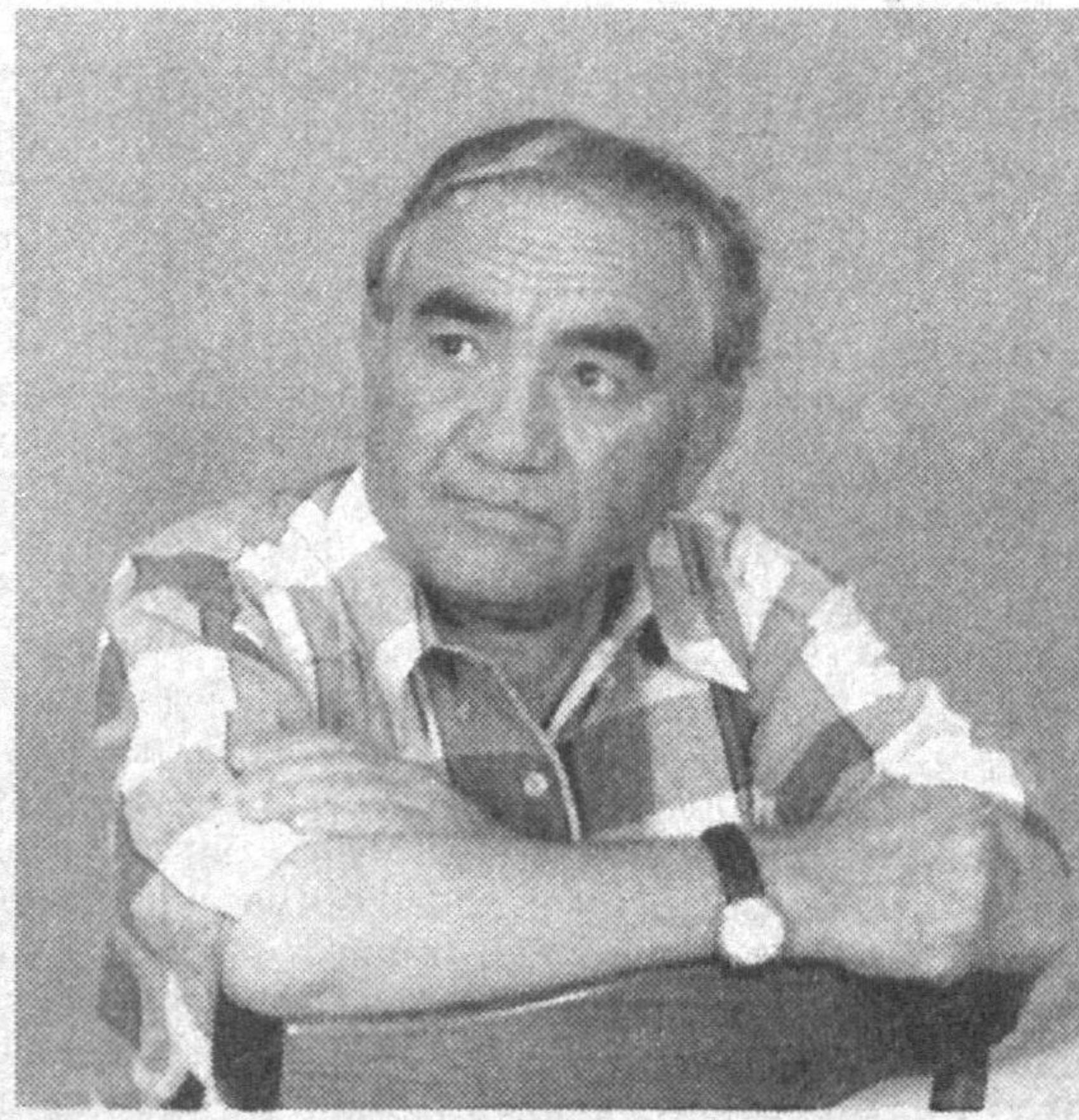
Юр эй кўнглим, шод кезайлик боғлару токлар ошиб,
Чун биза ҳамроҳ эрурким, Лайли-юзхро Ҳаё.

Ким бошига гул тож этса гул-ҳаёни, Аҳмадий,
Сартосар боғсан изига зеб берар зебо ҳаё!

ҚўРИНГ

(Машраб газалига муҳаммас)

Бир булбули оишк магар авъжу навосини кўринг,
Фамза ила, ишва ила нозу адосини кўринг,
Кокиллари тўлғонадир, савту сафосини кўринг,
Офати жоним, эй санам, қоши қаросини кўринг,
Икки юзига чўллонур зулфи сиёсими кўринг.

Чехраи олинин кўринг, бадри саҳар хижилладур.
Нуқтаи холини кўринг, зебу забар хижилладур,
Лабдати болини сўринг, болу шакар хижилладур,
Хуру паридин тозадур, шамис қамар хижилладур,
Ким они кўрса бандур, хусни расосини кўринг.

Ўзгалара назар солиб, юрманг балоларга қолиб,
У юрадир фироқ қилиб, қошу қабогини солиб,
Айланнингиз нозиккини кўнглини олиб,
Гоҳо қизил қабо кийиб, кирмизи соғбогни солиб,
Нозу карашмалар қилиб, аҳду вағосини кўринг.

Юрманг ёра ёлғон айттиб, ҳою ҳаваслара ботиб,
Мехринизни дариг тутиб, севти садоқатни сотиб,
Айши жомига буткуп ботиб, гар юрсангиз ўздин кетиб,
Гоҳо қошинин ё этиб, киприк ўки бирлан отиб,
Жудо кўзини ўйнатиб, макру балосини кўринг.

Эй, Аҳмадий, бандадур, бу дунёга нидодур,
Ишк вағона садодур, садоқатта алодур,
Мавжили-мавжили наводур, бир булбулигёдур,
Машраби бенаводур, васлинг учун гадодур,
Ҳаёрга ўтида кўдур, ёр жафосини кўринг.

БИРОВЛАР...

Бирорвлар гулга ўч, бирорвлар молга,
Бирор аёлга ўч, бирорвлар хаёлга.
Бирорвга пул десан, келади Шомдан,
Бирор мансаб десан, ташлади томдан.
Бирорвлар қозғозбоз, бирорвлар майпастар,
Бирорвлар беданабоз, бирорвлар тўйпастар.
Хулласки, «боз-бозу» «параст»лар бисёр,
Уларга нераво — ўша бўлгай ёр.
Мен эса дилпастар, дўсту ёрпастар,
Навоний парастман — чин ашъорпастар...
Аллоҳим, айрима шу неъматнингдан,
Шу тенгиз бойлигин, шу давлатнингдан...

БАЗАЛ МУЛКИННИЯ СУЛТОНИЯ

Гарчиким Сизнинг қаламни тутдик ва зое бўлмадик,
Ҳазратим, сўз санъатига афус, фидойи бўлмадик,
Айладик даъвойи уммон, ирмуге сое бўлмадик,
Қадрима эл етмади, деб ҳарғиз ризое бўлмадик,
Сизга ҳамкаслбик даъво қилдик киройи, бўлмадик.

Сиз деган ҳижрон ўтини нозу фироқдан изладик,
Сиз деган дийдори Ҳақни қизғин қуҷоқдан изладик,
Сиз деган Кавсар сувини қирмиз дудоқдан изладик,
Кальба билмай ҳар кўнглини ҳажни узоқдан изладик,
Сизни мулкнингизни султони, битта бойи бўлмадик.

Ёш ўти бормоқда, лекин боғсан изимиз борми, ўқ,
Эл аро манзуру маҳшур бўлған сўзимиз борми, ўқ,
Осмондан ерга тушасиз излаб ўзимиз, борми, ўқ,
Шеърият кўкига боқманг, юлдузимиз борми, ўқ,
Сиз шаҳаңшоҳ мамлакатнинг биз гадойи бўлмадик.

Ёзганимиз «оҳ-воҳу» «дод», «ҳасрато»лар бўлдилар,
Бўлмадик қай сўзки қай дардга даволар бўлдилар,
Ҳазратим, юзларни қой, юз қаролар бўлдилар,
Аҳли шеър боши сиалрага Бойқаролар бўлдилар,
Лек таассуф, биз ҳаёвий бўлдик, Навоний бўлмадик.

Абдулла ЖАББОР

Аниш Навоний асрларига шивланган миннатдорлар

Сайд Шоликор хайрон бўлдилар. Зубутурмунинг ичидан олтин чиқиши ётти ухула тушга кирмайдиган хол эди-да.

Олтинни олай десалар, у кимнингидир хаки, бирорвонинг хакига кўз өлтириши ёттириши осон кечмайди. Роман ҳархомони Арабмуҳаммадхоннинг ютуқларидан бирни — бу маҳақатлини юмушни бажаришида донишмандлар ақл-заковати, илим ахлининг шуур-зехнига сунянглини гидидар.

— Огир пайтларда Арабмуҳаммадхоннинг Шамсиддин хожага кулоқ бебриши ва айни пайтда, Ҳожанинг хам ўнга бўлған юксаси этиришига аҳад қиладилар.

— Гап нимадалигини тушунган Оллокулихон Сайд Шоликорга бундай деб жавоб беради:

— Биз бу олтинни кабул қилим қолмаймиз.

Сабабки, у кимнингидир мулки.

Кимнингидир йўқотиб кўйган бойлиги.

Уйасига ҳалол, бизга ҳаром саналуп.

Йўк, бу изига тўғри келмайдар.

— Кизик, шўролар даврида ким ёмон

деса, шоҳи ва сultonларни айтишида.

Улар доим очқў, бойлика, зеб-эйнайтга

хирс кўйган маҳлуклар сифатида тарьиғларни,

биз гарзалини барди.

Лекин, умуман олганда, бизнинг элими

мизда таждорларнинг аксарияти маърифатпарвар

ва диёнатли бўлган. Мен маколаларидан бирини

хўжига кўзига кўзига кўзига кўзига кўзига

кўзига кўзига кўзига кўз

Боши биринчи бетда.

Бироқ мухими яна шундаки, Жомийнинг татаббуз тарикада ёзган газали ҳам эл орасидан шукрат толиб, Ҳусайн Бойкардо эътиборини қозонди ва подшоҳ Навоийга ушбу форсий газалга мусаддас боялашни (хар бир байтни олти мисралик бандга айлантириш) амр этиди. Ҳазрат Навоий бу амрни бажарадилар — яна янги биҳ ахойиб асан вужудга келади. Мусаддас бундад бошланади:

Кардаме дар хоки қўйи дўст матъю кошки,
Судаме руҳкори ҳуд бар хоки он по кошки,
Омади берун зи кўй он сарби боло кошки,
Бурқаъ афканди зи рўйи оламорко кошки,
Дидаме дилдори он дилдори раъно кошки,
Дила равшан кардаме зон рўйи беҳо кошки*.

(Дуст кўчаси тупроғида макон-мавзу тутсайдим, ул обёлар тупроғига юзимни суртсан қани эди, у сарб комалтириб ёр кўчасидан чинчайди кошки, олами ёртубчи юзидан никонбони ол-сайди, урано дилдоринг дийдорини кўрсайдим, кўзимни зебо коздан равшан кипсадим кошки.)

Алишер Навоий ушбу мусаддасни форсий шеърлар тўплами — «Девони Фоний-га киритган».

АДАБИЁТ ВА УЧ БҮРЮК ЗОТ

Бу ўринда шуни айтиши керакки, Алишер Навоий «кошки» радифи билан учта газал ва бир мухаммас ёзган. Чуончи, «Бадоев ул-бидоя» девонида иккита «кошки» радифи газал бор. Биринchi газал матлаи:

Сихатим озурда жононимда бўлгай кошки,
Дарди онинг тинмайж жононимда бўлгай кошки.
Иккинчи газали матлаи:

Бўлмагай эрди изум туман, мин рангу меҳнат кошки,
Бўлмагай эрди балову дарди фурқат кошки.

Учинчи газал матлаини юқорида көлтиридик*. Шунга ҳам қайд этамизки, Навоий ўзи-нинг «ол орасида шукрат тутган» бу газалига ўзи мухаммас боялашган ва «Наводир уш-шабоб» девонига киритган. Яъни бу ерда шоир ўзига ўзи татаббуз кўлган, дейиш мумкин. Бундай «таксим»лар (газалин мухаммасга айлантириш) Навоийда анча.

Энди Жомий билан Навоийнинг зикр этилган «кошки» радифи газалларининг киесий тахлиғига ўтамиз. Бунинг учун хар иккি газални кўйида көлтирамиз.

Навоий газали:

Очмагай эрдинг жамоли олам оро кошки,
Солмагай эрдинг бори оламга гавбо кошки.

Чун жамолинг жиљаси оламга солди рустахез,
Кўлмагай эрди кўзум онни тамошо кошки.

Бўлмагай эрди кўзум ўтдуқ изум кўргиз замон,
Ишинг ўти шусласи кўнглумда пайдо кошки.

Айлагач ишинг балоси зор кўнглумни ҳазин,
Кўлмагай эрдинг мени маҳзунга парво кошки.

Тушмагай эрди фирибомуз лутғунғ бўлмайин,
Нотавон кўнглумга васлиндин таманно кошки.

Лутғ ила васлиндин кўнглумни тамаътар айланбон,
Кўлмагай эрдинг яна зулм ошкоро кошки.

Беваболик инсанга, ишнинг кўнглум тарк этуб,
Кўлмагай эрди ўзин оламда расво кошки.

Эмдиким девонаю расвой олам бўлмишам,
Васл чун мумкин йўқ, ўттургай бу сандо кошки.

Эй Навоий, бевафодур ёр, бас не фойда
Нечаким десанг агар, ёхуд магар ё кошки.
Жомий газали:

Дидаме дилдори он дилдори раъно кошки,
Дила равшан кардаме зон рўйи зебо кошки.

Хотир андр сояи туби наёсояд маро,

Соя карди бар сарим он сарви боло кошки.

Гарни имрўз аз жамоли ўн гашшам баҳраманд,

Ваъдаи ин давлати афтордий ба фардо кошки.

Ошиқонро руҳсати гул чиздан дидан чи суд,
Буди он гулчехаро изин тамошо кошки.

Кошки гўям маро гашти висоли ту насиб,
Бенасибонро насибе нест илло кошки.

Улмас Умарбековни тилга олсан, кўз олдиидан шухъеъти, ўта маданинди, ҳалол, ахойиб инсон, иштеводдоми адаб ўтади. Иходини асласан, ўзимни гўзл, нағис мақонда халқимиз кабиди, маданинди хайтимизди ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Улмас Умарбековни тилга олсан, кўз олдиидан шухъеъти, ўта маданинди, ҳалол, ахойиб инсон, иштеводдоми адаб ўтади. Иходини асласан, ўзимни гўзл, нағис мақонда халқимиз кабиди, маданинди хайтимизди ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг бутун фазилатлари, бадиин камолоти, икодий маҳорати, фалсафий тафкури, эстетик идеали жамуликам бўлган.

Адаб бадиин дурданалар яратиб, атоқли ёзувчilar каторидан муносид ўрил олди. Ўзининг бой икоди билан милий санъатни ривожлантириб, ўнинг жаҳонга танилишида ҳам салмоқли хисса қўша олди. Ўнинг иштеводдоми адабиётимизда ўймас из колдигран романилари, киссалари, драмаларида ёрқин намоён бўлди. Бу асарларида табаррүк ижодкорнинг б

Хаётни ёшликтининг сурурли ўй-хаёлларисиз, гайрати ва ижод-коригисиз тасаввур этиб бўлмайди. Аксинча бўлгандга кунлар рангиз, руҳиз, шавқиз умргузаронликка айланиб қоларди.

Ижод йўлни, хусусан, журналистика соҳасини танлаган бутунги ёшлар қалбода қандай түгугулар жўш ураётганини, уларнинг назарида нималар маъкубу турмушнинг қай бир томонлари туза-тиши эхтиёжимдан, нақирон хәёлни нималар банд этабтири — ана шу саволларга имкон қадар жавоб топиш истагида газетамиз қошида ташкил этилган ёш журналистларнинг «Махорат мактаби» тингловчиликларини даврага чорладик.

Узбекистон Миллӣ университети журналистика факултетининг бир гурӯҳ талабалари олти ойлик машгулотлар давомидаги бугунги журналистика дойир билимларини янада бойитдилар, тажриба-ли журналистлардан маслаҳатлар олишиб, таҳир маҳоратини, муаллифлар билан ишланинг ўрганиши, газета саҳифаларини шакллантириш жараёндан иштирди. Ушбу саҳифада биз уларнинг айрим машҳарини эътиборингизга ҳавола этаётмиз.

Бугунги кунда ижодкорлар орасида фикр танқислиги сезилиб қолаётганини сир эмас. Вокељларни ижодий идорк этиши, ўзғарни ва янгиланишларга ижодкор кўзи билан қараб, уларни терен ва ҳаққоний ёритиш бўлажак журналистлар эгаллаши лозим бўлган касб малакасидир. Бу малака йиллар давомидаги такомиллашиб боради, албатта. Бирок илк қадамларни тубри, аниқ ва дадил ташлай билиши кейнинг ижодий изланишлар учун бир рагбат бўлиши тайин. Шу мазнода, биз бўлажак журналистларни сизга таниши-тириб, уларга ижоднинг машакқатли ва серзак ўйлида омад ти-лаймиз.

|| Кадр ||

умид деб атамиш парда йўлларини банд этган ёшлар мавжланиб турди.

У асов от, бош этмас, бебош,
Порлар унда агади кўёш,
Милитлайди тўклимаган ёш,
Кодирийнинг кўзларига бўк.

Бу кўзларда мухаббат отши, калбни асир этувчи ажби хислар яшинир. У сев-
гининг нахоридан сўзлайди. Бунда мухаббат бояғининг тиконлари сўлиб бўлар, бо-
киралик устун, мардлик голидир.

КОДИРИЙНИНГ КЎЗЛАРИ

Агар юрак беун тилинса,
Калбингин гар қийнаса сўроқ.
Капалаклар тўрга тилина,
Кодирийнинг кўзларига бўк.

Кодирийнинг кўзларига... Бу кўзларда не-
не айтимаган сўзлар, очилмаган тил-
символлар пинхон. Неларнидир айтмоқ, не-
ларнидир кўйламон, истайди бу кўзлар. Улар мозийнинг жин кўчаларини ёртгув-
чи шамчироқга ўшайди.

Бу кўзларга термумлиб беихтиер хаёл
дарёсига гарк бўлман. Бу кўзларда асрар-
ларга еттуларга нафрат, зулматларни ёрт-
гулик мухаббат мускассам. Кимлардандир
нафратланин, кимларадир мөхр уланиш,
яна аллакимдир ачинномдоқ улар.

Унда жодир меҳр-муҳаббат,

Минг бир достон, мин бигта ҳикмат,
Ва асрар еттулар нафрат,

Кодирийнинг кўзларига бўк.

у бебош, у кайсан, у ҳакларвар...
Ҳаклатнинг кўзларидан кўз узмайди. У

зумлат кўйнидаги ойни пинхон тутмайди.

Унда неларнидир зардордаги айланган,

Унда пинхон Отабек охи,
Кумушойнинг сирли нигоҳи,
Худоёрхон кўринири гоҳи,
Кодирийнинг кўзларига бўк.

Бу кўзлар... Эх, бу кўзлар... келажакка
салом йўллашиб. Армонларни сароб айлаб,
хуррията поядон тўйиши улар. Нелар-
нидир огоҳ этиб, Таштагуясни байрок.

Деди: «Бу ўрг — буюк келажак,

Биздан фақат ўрг келажак!»

Яна дейди: «Сизис — келажак!»

Кодирийнинг кўзларига бўк.

Кодирийнинг кўзлари. Бу кўзларда малаҳ, қоқилганда таян, сун-
гандага ҳамроҳдир. Агар дунёни кўрмок
бўлар, тоғириш, уларга бокинг, йорайдан бокинг.

Харкавот боради, келажак, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Ситора ТОЖИДИНОВА

тиг ўгурут, чойигача кўтара-
ди. Шароити етмагани эса
карз кўтаради.

Айрим пайтларда ана шу
арзимаган нарсалар деб
яни курлаётгани оила бо-
шиданоқ дарз кетади.

Хуркавот боради, келажак, келажак!
Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, келажак!

Харкавот боради, к

МУХЛИС

Актриса Кузинининг ижроидан хамма хайратта тушуди. Мухлислисан саҳнага гул отишиб, қычыриши:

— Кузина! Куз-кана!

Ашаддий, беззет мухлислиардан бирни хатто оркестр оркали саҳнага ўтмоқи бўлди, аммо томошабинлар уни тұхтатиши. Шунда у ёнбошаги "Бегонапарнинг" кириши ман этилди" деган ёзувли эшикка үзин урди.

Актриса Кузина кийиниш хонасига ўтириб, ширин хаёлга берилганди. Ух, янан шундай мудавфафият орузида эди: томошабинлар хамон уни олишишлаб туришибиди.

Эшак тақијлаб хайлари бўлниш:

— Вой, — деди актриса, — киринг!
Хонага бирор жадал кирди. Бу халиги беззет мухлисли. Мухлислининг характери шунчалик тез эдики, хатто аркастаси чехрасини ҳам кўролмади.

— Койилман, — деди у қизининг одигига тиз чўкиб ва подда ётган этикни аомлаб ўла бошлиди.

— Узр, — деди актриса, — бу этик менини эмас — масхараб камтирини... Буниси... менини.

Мухлис яна кучи эктирор билан актрисанинг этигига ёлшиди.

— Иккинчиси... — хирилларди мухлис эмаклай туриб,

— кани иккинчиси?

— Ё! Худо! — уйга толди актриса, — қанчалик ошиклик, қандай садоцат!

Ва уялигина иккинчи этикни мухлислига узатди.

Мухлислининг иккинчи пойини, стол устида турган ясама соч вуқранинг маҳкам багрига босди. Актриса Кузина хуур килиб, ўтиригича ора ташлади.

— Худойим-ай! Талант кучи, жозибаси нималарга кодир-а? Кандай баҳт! Мухлислиарим бостириб кириб, оёк кийинимни, ўшишмодча. Омад, деганлари бундан ортиқ бўлариди!

Актриса хаялонланганидан хатто кўзларини юмиб олди.

— Кузина! — кичириди режиссер, — саҳнага!

Актриса ўзига келди. Этикни пар мухлисли хонада йўк эди.

Кейинчалик маълум бўлди: этик ва ясами "кўрак"дан ташкари, кийиниш хонасига тақинчоқлар кутиси, улама соч ҳамда, ёнг даҳшатлиси, масхараб камтиригинг бир поғти этиги ўйқолиди. Бошقا нарсаларни афтидан муҳлисли тополмаган.

Чунки улар ўтиригичининг тагиди эди.

Русчадан Эшкобил ВАЛИ таржимаси

Худди одамга ўхшаб
Кўзларидан тўкар ёш.

М.МЕРЛИШВИЛИ,
грузин шоюри

СИЧОНЧА

Сичон хола набиравин
Эринмасдан койр узоқ;
— Қаерларда қолиб кетдинг.
Жоним, мени қилиб мушток.
Таибхалрга сабр билан
Кулоқ тутиб, ташламай гап,
Сичончадер: — Мен-чи, буви,
Гуллар тердим сизга атаб!

«О, аёллар, аёл бўлинглар! Ортигига кучанманг зинхор, акс ҳолда жозиба кетар. Борингиз ҳам бўлади бекор!»

Вилиям ШЕКСПИР

Газетанинг 28 январ сонида босилган Улубек Долиевнинг "Көрөй киносидан сўнг..." сарвалҳали маколоси кўпдан ўйлаб юрган мушоҳадаларини газетхонлар билан баҳам кўришига унади. "Нахотки, мен излабтган, балки пайти келиб маҳрум бўлиб қолган нарсаларни ушиб филмлардан топлаётган бўлса? Нахотки, мени ёзяга ётказган латографи, мафтункор Кумуш, Жулетта, Радха каби образларни юзини юзбонни юзсан. Ани Солар кондираётган бўлса?..

Оғизда сакини пакиплати, киндингиз очиб юрадиган айрим ўзбек кизларни кўриб колсан, беҳтиёр Кумуш каби устида фард едимга

тушиди ва "нахотки" бу ферд рамзий маънога ега бўлса?" деган вахима вукудими чулгайди. Бундай пайтлар хайлан Ин Сора қайтаман. Унинг маъсум чехраси, ибоби сўзлари титрор, калбимни юлантираётгандай бўлади. Кизик, ўзбек ўтигиги дардига көрэй кизи малхам бўлётгандан

бўлса..."

Макола муаллифингин бу хавотиралири ўзини шу милингтаги вакилимдан, деб билган ҳар бир ўзбек аёлни мулхазага чорлаби, оғир-оғир ўйлар гирдига тортиши табий... Ўйлган саринг У.Долиевнинг хавотири беҳиз эмаслигига, қанчалик оғир бўлмасин, ич-инчигандан икор бўларкансан. Алиса, кўпдан бери бир воеянинг тасвиридан чокимлай юрган эдим. Шу воея сабаб кўсимида пайдо бўлган санчики кучи оғриқа айланәнган эди. Шу макола боси юрагимдаги жароҳатларни ўзимдан юлиб ташлаша қарор килим.

Бухордан Тошкентга бориш учун авто-

муассислар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МДАНИЯТ ВА СПОРТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУЧИЛАР УЧУШМАСИ

НОШИР: "ШАРК" НАШРИЁТ-МАТБАА АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

ХОМИЙ: "МАТБУОТТАРКАТУВЧИ" АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

ШУМ БОЛАНИНГ ЧОЙХОНАСИ

Шоир Махмуд Раҳмон «Муштум» журналидаги катлар бўлимнинг мудири. Тўлкин Алимов эса бош мухаррир ўрїнбосари бўлиб ишларди. «Муштум» ўжвий журнал эмасми, ходимлар бир-бирларига хазил килишар, ҳазил ўзр чиқса, мириб кулишарди.

Бир куни Тўлкин Алимов Махмуд Раҳмонни хонасига чақириб, расмий оҳонда хиджид сўради:

— Уртот Раҳмонов, қачонгча ўш иходкорларга белисанд мумомлапда бўласиз?

— Тўлкинжон, нима гуноҳ килибман, ука? — киприкларни пирипи-

ратиб сўрайди Махмуд ака.

Тўлкин Алимов Махмуд аканинг ўш шоирга жўнгатган жавоб хатини конвертдан олиб ўқиди: «Хурмат-

демокчимисиз?

Тўлкин ака Махмуд Раҳмон жавоб ёзган Нурмат Малланинг шеърини хаяжон билан ўқи берди.

Махмуд ака қаддини ростраб, овозини баландлатди:

— Жавобингиз курук, трафарет

— Шу овқатингиз бир порциями?

— Бир порция, акахон!

— Буна оз?

— Ҳаммага етсин деймиз-да, акахон, — деди ошпаз тиржайб.

ЕНГИЛПИК ВА ОФИРПИК

— Иккинчи киссами хам худди биринчиликдек ўнда ёзил ёзиб ташладим, — деди ўз ёзувчи.

— Ишқилиб китобхонларга оғирлик қилиб колмаса бўлди-да, — деди мухаррир ўқиди ва "шер эмас, коғиялар йиндиниси", деб кайтариб берди.

ҒИДИРАК ЧИҚАДИМИ

— Ўртот директор, бу нима деган

— Шу овқатингиз бир порциями?

— Бир порция, акахон!

— Буна оз?

— Ҳаммага етсин деймиз-да, акахон, — деди ошпаз тиржайб.

ИЧИДИРАК ЧИҚАДИМИ

— Ўртот директор, бу нима деган

— Шу овқатингиз бир порциями?

— Бир порция, акахон!

— Буна оз?

— Ҳаммага етсин деймиз-да, акахон, — деди ошпаз тиржайб.

Асадим асрани

Асад хасталигига дучор бўлганларни

курслар энсан хотади.

Чунки кийишилек бўлиб ўнда ёзил ёзиб ташладим, — деди ўз ёзувчи.

— Ишқилиб китобхонларга оғирлик қилиб ҳам бўлди-да, — деди мухаррир ўқиди ва "шер эмас, коғиялар йиндиниси", деб кайтариб берди.

БОТИНКА расво бўлди

Ботинка расво бўлди, оёқ эса оғриди.

Бирор сиз оғриди, таржига сиз оғриди.

Ботинка расво бўлди, оёқ эса оғриди.

Ботинка расво бўлди, оёқ э